

A sport az inkarnáció és a megváltás perspektívájában

Meg vagyok győződve arról, hogy minden sporttal foglalkozó ember ösztönösen érzi, hogy a sport valamiképpen Jézus Krisztus evangéliumának üzenetét fejezi ki. Valamilyen szinten mindannyian tudatában vagyunk annak, hogy a sport elősegíti a fiatalok fejlődését, hiszen a sportolás révén tanultak nemcsak a sportpályán érvényesek, hanem kiterjeszthetők azokra a mindennapos küzdelmekre is, amelyekkel a fiatalok felnőtté válásuk során szembenéznek. A sport teológiájának felvázolásával a sport és az evangélium viszonyára és e viszony gyakorlati megvalósulásának lehetőségeire kérdezzünk rá.

A sportolás az egyik olyan lehetőség, amelynek segítségével mi, felnőttek megpróbáljuk elterelni a fiatalok figyelmét olyan káros tevékenységekről, mint a kábítószerelés, az alkoholfogyasztás és egyéb kilengések, és olyan értékekre irányítani, amelyek meggazdagítják életüket – az együttműködésre, a csapatmunkára és képességeik maximális kiaknázásának fontosságára. A sport kétségkívül fontos, de nem könnyű pontosan megfogalmazni, hogy miért jó sportolni, és hogy miképp hozhatjuk kapcsolatba a szélesebb világgal mindazt, ami a sportban történik, úgy, hogy mind a növendékek, mind az edzők, mind pedig a szülők megértsék, hogy itt valami értékes történik.

A sport kapcsolatban áll istenképünkkel. Milyen missziós cél valósul meg a sportban? Vajon megadunk-e minden lehetőséget fiataljainknak, hogy Isten kegyelme fényében kibontakoztassák istenadta képességeiket? Kik legyenek azok a felnőttek, akik ilyen programokban részt vesznek? Tudatában vannak-e ezek a felnőttek annak, hogy a sport kapcsolatban áll Istenbe vetett hitünkkel és azzal, ahogyan az evangéliumi értékeket szóban és tettben kifejezzük?

A jézusi evangélium szellemiségét követve lehetséges olyan sportprogramokat szervezni fiataloknak, amelyek evangéliumi értékeket tanítanak, és egyúttal a növendékek jellemét is formálják. Ha a sporttevékenységet helyes evangéliumi perspektívába állítjuk és jól végezzük, akkor a sportolás pozitív tapasztalatai érezhetőek lesznek a játékosok, a szülők és a testvérek, az edzők, a tanárok és az egész közösség életében.

A sportról kialakított látásunknak elég tágasnak kell lennie ahhoz, hogy magában foglalja személyes meggyőződésünket, Istennel való kapcsolatunkat és a benne való hitet, az egyház iránti elkötelezettségünket és felnőtt identitásunkat – értékrendszerünkben nem szabad, hogy disszonancia legyen. Együtt állunk Isten előtt, és meggyőző, következetes elvek, hitek, hozzáállások és célkitűzések segítségével nézünk szembe az örökérvélőséggel és a mindennapi élettel.

Sportprogramjainkkal olyan értékeket, attitűdöket és viselkedésmintákat kell előmozdítanunk, amelyek minden szinten Jézus Krisztus tanítását fejezik ki és ahhoz igazodnak. Jézus evangéliuma arra indít, hogy a sporton keresztül megéljük és érvényesítsük az etikai vagy morális ideált. Jézus következetesen az etikai ideált állította tanítása középpontjába: minden emberrel tisztelettel kell bánni; oda kell fordítani a másik orcát; meg kell bocsátani azoknak, akik megbántottak. Nagy kihívás ez a sportolók számára.

Megteszünk minden tőlünk telhetőt, hogy az etikai ideált a sportban meghonosítsuk, és olyan reálissá tegyük, amilyenre csak lehet. Sosem szabad elfelejtenünk, hogy egy etikai ideál megvalósításán munkálkodunk.

Az edzőknek éppúgy, mint a sporttal kapcsolatba kerülő tanároknak és szülőknek meg kell érteniük, hogy a sport sokkal több, mint labdahajigálás. Az evangélium szempontjából nézve sokkal több minden része a sportnak, mint a versenyzés maga. Arra kell törekednünk, hogy jellemes emberek legyünk, akik nagy lelkesedéssel igyekeznek a rájuk bízott sportoló gyermekeknek utat mutatni erkölcsi fejlődésükben. A hit ajándékát, amit mi már megkaptunk, igyekszünk nekik átadni, mégpedig a sporton keresztül. A sportolás fő célja, hogy hitünk értékeit és Jézus Krisztus evangéliumát az aktív sporttevékenységen keresztül közvetítse, hiszen a sportolás igen alkalmas ezeknek az értékeknek a hangsúlyozására, és azt is megmutatja, hogyan szolgálják a nagyobbót.

A sport által olyan értékeket igyekszünk tanítani, amelyek kiterjeszhetőek a felelős felnőtt viselkedés valódi világára. Tisztában vagyunk azzal, hogy a lényegi értékek számítanak: sokkal fontosabb, hogy a gyerekek hogyan kezelik a győzelmet és a vereséget, mint a győzelem vagy a vereség maga.

A katolikus ifjúsági sport kontextusában szabadon szóba hozhatjuk Istent, és beszélhetünk arról, hogy programunk lényeges összetevője, hogy Isten központi helyet foglal el életünkben. Ezáltal a sport minden gyermek átfogó erkölcsi, spirituális, mentális és testi fejlődésének eszközévé válhat. Minden ifjúsági sporttal kapcsolatos tevékenységünk visszavezethető és vissza is vezetjük az evangéliumra. Jézus tanításait igyekszünk átteni a gyakorlatba, amikor a fiatalokat tanítjuk, és megmutatjuk, hogyan lehet jól sportolni és jól élni. Felismertük, hogy mivel a fiatalok maguk akarnak sportolni, és lelkesen megragadják a játéknak és a szórakozásnak ezt az alkalmát, itt a nagy lehetőség, hogy hassunk rájuk. Amikor összejön egy csapat és együtt játszik, ezzel keresztény közösséget építünk.

A katolikus ifjúsági sportban való részvétel lehetőséget ad a felnőtteknek, a szülőknek és az edzőknek is, hogy szolgáló szívvel terelessék a fiatalokat, és segítsék őket érettségre és bölcsességre szert tenni. A programban részt vevő felnőtteket tisztelet övezi, oktatótevékenységük értékes, felelősségteljes mentori munkát és gondos szupervíziót végeznek. Biztonsággal és önbizalommal helyezkednek bele a felnőtt szerepbe, amikor gyerekekkel foglalkoznak. Tudják, hogy a gyermekek nem kortársaik, hanem tőlük függenek. Ezért a felnőttek mindig – hallótávolságon kívül is, belül is – felnőttként viselkednek a gyermekek jelenlétében.

A SPORT AZ INKARNÁCIÓ PERSPEKTÍVÁJÁBAN

Tudjuk a János-evangéliumból (3,16), hogy „úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adta”. A sportot az inkarnáció perspektívájából megközelíteni azt jelenti, tudatában vagyunk annak, hogy a teremtmény Isten elküldte Jézust, és ezzel mutatta meg minden emberi személy értékét és méltóságát. Isten újra és újra biztosít minket értékességünk felől. Az evangélium megköveteli, hogy a kapott tehetséget, képességeket, emberi potenciálunk összességét kibontakoztassuk – így töltsük be elhívásunkat és

szolgáljunk másokat. A sporttehetség is Isten ajándékainak egyike. Fontos, hogy megfelelő oktatás és edzés során spirituális és tanulási készségeikkel együtt a fiatalok sportbeli adottságait is segítsük kibontakoztatni.

A sportban a realizálható idealizmust képviseljük. Elmagyarázzuk a fiataloknak, hogy a közös cél, azaz a kiválóság érdekében tett erőfeszítés, a tiszta törekvés, a lelkesedés és az öröm hozzájárul ahhoz, hogy emberségükben növekedjenek, emberi adottságaikat fejlesszék. Nem állítjuk, hogy tehetségük a sportra korlátozódik, hanem azt hangsúlyozzuk, hogy a sporttehetség az emberi egyéniség számos oldala közül az egyik, és ezért figyelni kell rá és maximálisan ki kell bontakoztatni. Hangsúlyozzuk, hogy Isten mindannyiunkban jelen van.

A keresztség, az elsőáldozás és az eucharisztia által Isten részt vesz mindennapi életünkben. Isten gyermekeivé lettünk, Isten szeretetének fényes napja ragyog az arcunkon. Az inkarnáció perspektívájából tekintünk a sportra, s ez az inkarnációs idealizmus a legjobbat akarja kihozni minden ránk bízott fiatalból – egyéniségüket tiszteletben tartva igyekszünk tehetségeiket összehangolni, hogy együttesen a legjobb eredményt ériék el. Megtanítjuk nekik a közösség és a csapatmunka értékét. Az inkarnációs szemlélet biztosítja a pozitív hozzáállást – állandóan szem előtt tartva, hogy Isten bennünk van, értékeljük az erőfeszítéseket és az elért célokat. Ez a hozzáállás életadó. Hisszük, hogy minden olyan próbálkozás, amelyben szorgalmas munka, összpontosítás, együttműködés van, fejleszti a tehetséget és építi az emberi közösséget.

Pozitív és életadó hozzáállásunk megerősíti a gyermekek önbizalmát. A programban részt vevő felelős felnőttek átültetik a gyakorlatba azt az evangéliumi üzenetet, hogy „sok verébnél értékesebb” minden egyes gyermek, és isteni elhívást töltenek be. Minden sporttal kapcsolatos dolognak pozitívnak, felemelőnek és életigenlőnek kell lennie. A lojalitás megerősítésének, a közösségnek, a családnak, a barátságának és a szórakozásnak kell kapnia a fő hangsúlyt.

A SPORT MEGVÁLTÓ OLDALA

Hívó keresztényként a megváltást, az üdvösséget keressük. Mély vágyakozás él bennünk az örökkévaló és a transzcendens iránt. A tökéletességre vágyunk, szeretnénk, ha minden hibánk törölhető, ha minden gyengeségünket, bűnünket le tudnánk győzni. Magyarázzuk gyermekeinknek, hogy ők is rászorulnak a megváltásra, és hogy Jézus valószínűleg meghalt bűneikért és gyengeségeikért. Segítünk nekik jellemük megerősítésében, hogy ellen tudjanak állni a kísértésnek, és el tudják kerülni a bűnt. Habár annyira pozitívan beszélünk, amennyire csak lehetséges, nem tagadjuk le, hogy az életben vannak küzdelmek és nehézségek, és a gyerekeknek meg kell tanulni felvértezni magukat erkölcsi elvekkel és értékekkel, hogy helyt tudjanak állni. Az a cél, hogy felelős felnőttekké váljanak egy olyan világban, amely többnyire a „mindent szabad” jelszót követi, és mindig a könnyebb utat választja a fegyelem, a számonkérhetőség és a felelős viselkedés helyett.

A sportban végzett munka egy módja annak, hogy felelős felnőttként valamit visszadjunk Istennek abból, amit tőle kaptunk, és a magunk módján helyrehozzuk azt, amit elrontottunk. Saját hibáink kijavításához is hozzájárulhat az ifjúsági sportban végzett



tevékenységünk. Arra tanítjuk a fiatalokat, hogy csak a fegyelem és az önfeláldozás hoz sikert. Egy felelős ember az élet nehéz feladatai elől sem hátrál meg. Pontosan a nehéz és a kellemetlen dolgokhoz való hozzáállás dönti el, ki lesz sikeres, és ki nem.

A megváltó dimenziót az adja, hogy közösségként dolgozunk együtt, és a hitnek ugyanazt az útját járjuk végig. Mint felelős felnőttek tudatában vagyunk az evangéliumi értékeknek, és hűségesen igazodunk hozzájuk. Tudjuk, hogy rászorulunk a bűnbánatra és a folyamatos megtérésre. Miközben bevezetjük a ránk bízott fiatalokat a sport vilá-gába, a sportolás nehézségeibe és örömeibe, igyekszünk elmagyarázni nekik a megváltás titkát.

SPIRITUALITÁS ÉS SPORT

A katolikus ifjúsági sportban dolgozó felnőtteket arra kérjük, hogy rendszeresen reflektáljanak saját életükre, és értékrendszerüket Istenre, a családra, mások megsegítésére összpontosítsák. Legyenek tudatában annak, hogy az ifjúsági sportért bármilyen szinten és bármilyen poszton véghezvitt erőfeszítéseik evangéliumi értékekből indulnak ki, és céljuk ezeknek az értékeknek átadása a fiataloknak. A bennünk élő Istent úgy találhatjuk meg, hogy kifelé fordulunk, és segítünk a fiataloknak magukba nézni és növekedni azáltal, hogy megtalálják Istent a sportolásban és a sportsapatban megvalósuló kapcsolatokban. Tudatában vagyunk annak, hogy egy nagyobb egyház részei vagyunk. Ideális esetben az ifjúsági sportban munkálkodó felnőttek aktív hívők, akik e tevékenységük révén Istenhez igyekeznek közel kerülni, és a sportjátékosokat is Istenhez közelíteni jelenlétük által.

Remélhetőleg a legjobb felnőtt példaképek olyan emberek, akik belső, lelki életüket az egyházhoz kapcsolódva élik, rendszeresen imádkoznak és élnek a szentségekkel. Az ilyen emberek másokat igyekeznek szolgálni és a nagyobb közösségbe tartozni. A sportéletben való részvételükkel szolgálják a közösséget. Meg akarják osztani ajándékaikat, adottságaikat a nagyobb közösséggel – ez az ő odaadó, szeretetteli keresztény tanúságtételük. A sport terén dolgozó felnőtteknek tudniuk kell, hogy magas mércéknek kell megfelelniük a személyes viselkedés, a hozzáállás, a becsületesség, az integritás és az őszinteség szempontjából. Ezeknek a felnőtteknek meg kell vizsgálni és érteni kell saját motivációikat, és össze kell őket vetniük az evangéliumi értékekkel. Ha ezt elvégzik, tisztán fogják látni feladatukat, képesek lesznek erejük összpontosítására és a sportolás evangéliumi céljainak tudatosítására.

Ha tudatosan figyelnek az ifjúsági sporttal való kapcsolatukra, a felnőttek aktualizálhatják a sport inkarnációs és megváltó oldalát is. Saját életüket szintén összeszedettebbé tehetik egy jobb cél elérésének érdekében. Megkereshetik és segíthetik a fiatal sportolókat, elsősorban saját gyermekeiket. Semmi értelme úgy tanítani a fiatalokat értékekre és viselkedésformákra, hogy közben mi magunk nem érvényesítjük ezeket a saját életünkben. Szükség van olyan gyakorlati teológiára, amely támogatja az evangélium terjesztésének misszióját minden nép között, és kiváló lehetőségeket biztosít fiataljainknak a sportolásra és az értékek elsajátítására.

Fordította: Tóth Sára

A szerző Ágoston-rendi szerzetes, az amerikai Providence Catholic High School igazgatója (New Lenox, Illinois).

A cikk eredetileg a Momentum című folyóirat különkiadásában jelent meg (2009. november/december, 8–12.), melynek témája a sport és a spiritualitás volt. A fordítás forrása: www.laici.va

